

SODBA SODIŠČA PRVE STOPNJE (prvi razširjeni senat)
z dne 22. februarja 2006*

V zadevi T-34/02,

EURL Le Levant 001, s sedežem v Parizu (Francija), in druge tožeče stranke, ki so navedene v prilogi k tej sodbi, ki jih zastopata P. Kirch in N. Chahid-Nourai, odvetnika, z naslovom za vročanje v Luxembourg,

tožeče stranke,

proti

Komisiji Evropskih skupnosti, ki jo zastopa G. Rozet, zastopnik, z naslovom za vročanje v Luxembourg,

tožena stranka,

zaradi predloga za razglasitev ničnosti Odločbe Komisije 2001/882/ES z dne 25. julija 2001 o državni pomoči Francije v obliki razvojne pomoči za potniško ladjo *Le Levant* za uporabo v Saint-Pierru in Miquelonu, ki jo je zgradil Alstom Leroux Naval (UL L 327, str. 37).

* * Jezik postopka: francoščina.

SODIŠČE PRVE STOPNJE
EVROPSKIH SKUPNOSTI (prvi razširjeni senat)

v sestavi B. Vesterdorf, predsednik, J. D. Cooke, R. García-Valdecasas, sodnika,
I. Labucka in V. Trstenjak, sodnici,

sodni tajnik: J. Plingers, administrator,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 27. septembra 2005

izreka naslednjo

Sodbo

Pravni okvir

„Loi Pons“ in odločba Komisije o nenasprotovanju na podlagi členov 87 in 88 ES

- ¹ Zadevna pomoč spada v okvir ukrepov za znižanje davkov za določene čezmorske naložbe, ki izvirajo iz francoskega zakona z dne 11. julija 1986 (zakon št. 86-824 o dopolnilnem finančnem zakonu za leto 1986, JORF z dne 12. julija 1986, str. 8688), tako imenovanega „Loi Pons“.

- 2 Francoski organi so 13. avgusta 1992 o teh ukrepih obvestili Komisijo, da bi lahko odločila, ali so združljivi s pravili, ki se uporabljajo za državne pomoči.
- 3 Komisija je z dopisom z dne 27. januarja 1993 obvestila francosko vlado o svoji odločitvi, da ne bo nasprotovala davčnim ukrepom iz Loi Pons na podlagi člena 92 Pogodbe ES (po spremembi postal člen 87 ES) in člena 93 Pogodbe ES (postal člen 88 ES).

Direktiva Sveta 90/684/EGS o pomoči ladjedelništvu

- 4 Direktiva Sveta 90/684/EGS z dne 21. decembra 1990 o pomoči ladjedelništvu (UL L 380, str. 27, v nadaljevanju: sedma direktiva) določa posebna pravila o pomoči za ta sektor, ki so izjema od splošne prepovedi iz člena 92(1) Pogodbe ES (po spremembi postal člen 87(1) ES). Uporaba ustreznih določb sedme direktive je bila podaljšana z Uredbama Sveta (ES) št. 3094/95 z dne 22. decembra 1995 (UL L 332, str. 1) in št. 1904/96 z dne 27. septembra 1996 (UL L 251, str. 5) o pomoči ladjedelništvu.
- 5 V poglavju II z naslovom „Pomoč za tekoče poslovanje“ člen 4(1) sedme direktive določa, da „se proizvodna pomoč za spodbujanje gradnje in predelave ladij lahko šteje kot združljiva s skupnim trgov pod pogojem, da skupni znesek pomoči, dodeljene na eno pogodbo, izražen v ekvivalentu subvencije ne presega najvišje skupne zgornje meje, izražene v odstotkih od pogodbene vrednosti pred pomočjo, v nadaljevanju „zgornja meja““.

6 Člen 4(7) sedme direktive določa:

„Za pomoči, vezane na gradnjo in predelavo ladij, ki se državi v razvoju dodelijo kot razvojne pomoči, ne velja zgornja meja. Lahko se jih šteje za združljive s skupnim trgom, če so v skladu z pravili, ki jih je v ta namen v dogovoru glede razlage členov 6, 7 in 8 Sporazuma [o izvoznih kreditih za ladje z dne 3. avgusta 1981] in vseh njegovih kasnejših dopolnitev ali popravkov določila Delovna skupina št. 6 Organizacije za gospodarsko sodelovanje in razvoj (OECD).

Vse posamezne načrte pomoči te vrste je treba predhodno priglasiti Komisiji. Ta preveri posebni ‚razvojni‘ element predvidene pomoči in se prepriča, ali pomoč spada na področje uporabe Sporazuma iz prvega odstavka“.

Določbe v zvezi z upravnim postopkom

7 Uredba Sveta (ES) št. 659/1999 z dne 22. marca 1999 o določitvi podrobnih pravil za uporabo člena [88] Pogodbe ES (UL L 83, str. 1) je začela veljati 16. aprila 1999.

8 Člen 1(h) te Uredbe določa, da „zainteresirana stranka“ pomeni „katero koli državo članico ali osebo, podjetje ali združenje podjetij, na katerih interese bi lahko dodelitev pomoči vplivala, predvsem upravičenca pomoči, konkurenčna podjetja in poklicna združenja“.

- 9 Člen 4(4) Uredbe št. 659/1999 določa, da mora Komisija začeti formalni postopek preiskave v zvezi z ukrepi, ki so ji bili prijavljeni, če po predhodni preučitvi ugotovi, da obstajajo dvomi o njihovi združljivosti s skupnim trgov. V skladu s členom 26(2) te uredbe „Komisija objavi v Uradnem listu [...] odločbe, sprejete na podlagi člena 4(4), v izvirnem jeziku“.

- 10 Člen 6(1) Uredbe št. 659/1999 o formalnem postopku preiskave določa:

„Odločba o začetku formalnega postopka preiskave vsebuje povzetek bistvenih dejanskih in pravnih vprašanj, vključuje predhodno oceno Komisije o značaju pomoči predlaganega ukrepa in izpostavi dvome o njegovi združljivosti s skupnim trgov. Odločba od zadevne države članice in drugih zainteresiranih strank zahteva, da pošljejo pripombe v predpisanem roku, ki navadno ni daljši od enega meseca. V ustrezno upravičenih primerih lahko Komisija predpisano obdobje podaljša.“

- 11 Člen 14(1) Uredbe št. 659/1999, ki se nanaša na vračilo pomoči, natančno navaja:

„Če se v primerih nezakonite pomoči sprejmejo negativne odločbe, Komisija odloči, da mora zadevna država članica sprejeti vse potrebne ukrepe, da upravičenec vrne pomoč [...]. Komisija ne zahteva vračila pomoči, če bi bilo to v nasprotju s splošnim načelom prava Skupnosti.“

Dejansko stanje in postopki pred Sodiščem

Opis posla Le Levant

- 12 Kot izhaja iz opisa, ki so ga francoski organi poslali Komisiji v okviru upravnega postopka, je šlo pri zadevnem poslu (v nadaljevanju: posel *Le Levant*) za to, da v okviru Loi Pons vlagatelji – fizične osebe prek enoosebnih družb z omejeno odgovornostjo (entreprises unipersonnelles à responsabilité limitée, v nadaljevanju: EURL), ki so ustanovljene izključno v ta namen in so združene v okviru solastnine, približno sedem let zagotavljajo financiranje in uporabo potniške ladje za križarjenje *Le Levant*.
- 13 Vlagatelji so k temu poslu pristopili zato, da bi z uporabo mehanizma, uvedenega z Loi Pons, izkoristili možnosti znižanja obdavčljivega dohodka za proizvodno ceno realizirane naložbe, stroške v zvezi z njenim nakupom (finančni interes) in posestjo (amortizacija) ter morebitne izgube, ki bi nastale pri obratovanju.
- 14 Pravni in finančni okvir posla *Le Levant* so francoski organi povzeli kot sledi. 9. decembra 1996 je pomembna francoska banka (v nadaljevanju: banka) ustanovila solastništvo ladje *Le Levant*, ki je obsegalo 740 solastniških deležev. Upravljanje te stvari v solastnini so zaupali družbi Compagnie des îles du Levant (v nadaljevanju: družba CIL) v okviru pooblastila, katerega namen je bil zlasti podpis pogodbe o gradnji ladje z ladjedelnico Alstom Leroux Naval in uporaba ladje. Leta 1997 so fizične osebe ustanovile svoje družbe EURL, ki jim je banka prodala solastniške deleže ladje prek javne ponudbe. Družba CIL bi morala za sedem let prevzeti obratovanje, vzdrževanje ter tehnično in komercialno upravljanje ladje za račun solastnikov. Poleg tega se je družba CIL pri vlagateljih zavezala, da bo zagotavljala minimalni bruto poslovni izid in pokrila morebitne izgube, ki bi se izkazale za višje od ocen. Kot plačilo za izvajanje svojega pooblastila bi morala družba CIL letno iz naslova upravljanja ladje prejeti en odstotek od bruto prejemkov solastnikov, iz

naslova jamstva za obratovanje en odstotek od pozitivnega bruto poslovnega izida in pavšalni znesek iz naslova upravljanja solastnine.

- 15 Banka se je vlagateljem zavezala, da bo do 15. decembra 2003 pridobila deleže, ki jih imajo EURL. Poleg tega se je vsaka EURL zavezala, da bo na banko do 29. februarja 2004 prenesla svoje solastniške deleže ladje. Obenem se je družba CIL zavezala, da bo do 31. januarja 2004 od banke odkupila vse solastniške deleže družb, slednja pa se je zavezala, da jih bo nanjo prenesla do 29. februarja 2004.

Upravni postopek

- 16 Konec leta 1998 je Komisija iz tiska izvedela, da je bila potniška ladja *Le Levant*, ki jo je v Franciji po pogodbeni ceni 228,55 milijona francoskih frankov (FRF) zgradil Alstom Leroux Naval, financirana z davčnimi olajšavami, ki so bile priznane za naložbe v francoska čezmorska ozemlja.
- 17 Na podlagi predhodne poizvedbe, med katero je Komisija zbrala pojasnila francoskih organov, ki so bila posredovana zlasti z dopisom z dne 12. maja 1999, je ta institucija z dopisom z dne 2. decembra 1999 te organe obvestila, da bo v zvezi z nepriglašeno državno pomočjo št. C 74/99 (prej NN 65/99), in sicer razvojno pomočjo Francije Saint-Pierru in Miquelonu (ladjedelništvo), uvedla postopek v skladu s členom 88(2) ES. To odločbo je objavila v *Uradnem listu Evropskih skupnosti* z dne 5. februarja 2000 (UL C 33, str. 6, v nadaljevanju: odločba o uvedbi postopka). V njej je Komisija ob upoštevanju člena 4(7) sedme direktive izrazila dvome o tem, ali je pri zadevnem projektu podan „razvojni“ element. V odločbi o uvedbi postopka je tudi pozvala

zainteresirane stranke, naj predložijo pripombe v enem mesecu po datumu njene objave.

- 18 Francoski organi so predložili pripombe v dopisih z dne 12. januarja 2000, 14. junija 2000, 27. aprila 2001 in 11. junija 2001. Tudi družba CIL je predložila pripombe v okviru upravnega postopka z dopisoma z dne 18. novembra 1999 in 3. marca 2000.
- 19 V dopisu z dne 13. julija 2001 je EURL *Le Levant* 114, ena od družb EURL, vključenih v posel *Le Levant*, od Komisije zahtevala podrobnosti o njenem stališču glede opredelitve prejemnikov pomoči, ki so bili predmet preiskave. Od Komisije je predvsem zahtevala, naj potrdi, da ni zainteresirana stranka v upravnem postopku, ki je potekal.
- 20 Ker od Komisije ni prejela pisnega odgovora, je družba EURL *Le Levant* 114 ponovila zahtevo v dopisu z dne 19. julija 2001. V tem dopisu je tudi navedla, da je bila obveščena o tem, da bo Komisija 25. julija 2001 preučila spis, in zahtevala od Komisije, naj ji da primeren rok za predložitev pripomb o postopku. V podporo svoji zahtevi, ki se je nanašala na zadnji stavek člena 6(1) Uredbe št. 659/1999, je navedla več razlogov in predvsem poudarila, da je lahko upravičeno štela, da glede na navedbe iz odločbe o uvedbi postopka ni predmet tega postopka.
- 21 Komisija je na oba dopisa družbe EURL *Le Levant* 114 odgovorila v dopisu z dne 24. julija 2001, v katerem je navedla samo, da se je rok, ki ga imajo zainteresirane stranke za predložitev pripomb, že davno iztekel.

Izpodbijana odločba

- 22 Komisija je 25. julija 2001 sprejela Odločbo 2001/882/ES o državni pomoči Francije v obliki razvojne pomoči za potniško ladjo *Le Levant*, ki jo je zgradil Alstom Leroux Naval za uporabo v Saint-Pierru in Miquelonu (v nadaljevanju: izpodbijana odločba). Ta odločba je bila objavljena v Uradnem listu z dne 12. decembra 2001 (UL L 327, str. 37).
- 23 Kot izhaja iz izpodbijane odločbe, je bila pomoč dodeljena leta 1996 ob nakupu potniške ladje *Le Levant* s strani skupine zasebnih vlagateljev, ki so na pobudo banke ustanovili solastnino. Ladjo so nato oddali v najem družbi CIL, hčerinski družbi francoske družbe, registrirani v francoskem čezmorskem ozemlju Wallis in Futuna. Vlagateljem je bilo dovoljeno, da na podlagi Loi Pons, ki je uvedel davčno ureditev, ki jo je Komisija odobrila leta 1992, svoj obdavčljiv dohodek znižajo za tako vložena sredstva. Te davčne olajšave so družbi CIL omogočile, da potniško ladjo uporablja pod ugodnimi pogoji (uvodni izjavi 5 in 6). Pomoč v okviru davčnih olajšav je znašala 78 milijonov FRF (11,9 milijona eurov) (uvodna izjava 7). Vlagatelji so imeli pravico in obveznost odprodati svoje deleže po petih letih, to je na začetku leta 2004. Družba CIL je prav tako imela pravico in obveznost odkupiti te deleže po ceni, ki bi omogočala, da se vrednost pomoči prenese nanjo. Pogoj za dodelitev pomoči je bil, da družba CIL uporablja ladjo vsaj pet let, predvsem na relaciji z odhodom iz in prihodom v Saint-Pierre in Miquelon, 160 dni na leto (uvodna izjava 5).
- 24 V izpodbijani odločbi je zadevna pomoč preučena z vidika določb člena 4(7) sedme direktive „glede na to, da gre za pomoč, vezano na ladjedelništvo, ki je bila leta 1996 dodeljena kot razvojna pomoč v okviru sheme pomoči (Loi Pons), odobrene leta 1992“ (uvodna izjava 16).

- 25 Iz preučitve izhaja, da so bila pri poslu *Le Levant* izpolnjena merila za razvojno pomoč, ki jih je določila OECD in jih je Komisija navedla v dopisu državam članicam z dne 3. januarja 1989 (uvodne izjave 18, 19 in 21).
- 26 Vendar pa se na podlagi načela, določenega v sodbi Sodišča z dne 5. oktobra 1994 v zadevi Nemčija proti Komisiji (C-400/92, Recueil, str. I-4701), po katerem mora Komisija ločeno preveriti upoštevanje „razvojnega“ elementa in meril OECD, v izpodbijani odločbi sklepa, da posel *Le Levant* ni vseboval pravega „razvojnega“ elementa v smislu zgoraj navedene sodne prakse, saj ugotovljene gospodarske in socialne koristi za Saint-Pierre in Miquelon niso bile zadostne (uvodne izjave 20, od 22 do 33).
- 27 Zato je v členu 1 izpodbijane odločbe navedeno, da „državne pomoči Francije v obliki davčnih olajšav kot razvojne pomoči za potniško ladjo *Le Levant* [...] ne moremo šteti za pravo razvojno pomoč v smislu člena 4(7) [sedme direktive], zaradi česar je nezdružljiva s skupnim trgom“.
- 28 Na stopnji ugotavljanja, kateri prejemnik mora vrniti nezdružljivo pomoč, se v izpodbijani odločbi preučujejo položaj vlagateljev, upravljavca ladje (družbe CIL) in ladjedelnice.
- 29 V skladu z izpodbijano odločbo so neposredni prejemniki pomoči vlagatelji, ki so izkoristili davčne olajšave (uvodna izjava 35). S tem povzema trditve francoskih organov, iz katerih izhaja, da so bili vlagatelji deležni ugodnosti prek davčnih olajšav in da so bili v okviru solastnine lastniki ladje (uvodna izjava 36). Tako „ni nobenega dvoma, da so vlagatelji kot neposredni prejemniki in sedanji lastniki ladje tisti, ki bi morali vrniti pomoč“ (uvodna izjava 36).

- 30 Kar zadeva upravljavca ladje (družbo CIL), je v izpodbijani odločbi navedeno, da morajo biti vlagatelji še naprej deležni davčnih olajšav vse do prodaje ladje družbi CIL, torej do začetka leta 2004, in da se bo glede na razpoložljive informacije z zadevno prodajno ceno pomoč prenesla na upravljavca CIL. Tako bi bila družba CIL, ko bi ji bila ladja prodana po ugodnejši ceni, glavna prejemnica pomoči (uvodna izjava 36). V izpodbijani odločbi je ugotovljeno tudi, da „[č]e bi se ladja družbi CIL prodala po ceni, nižji od tržne, in bi se s tem pomoč prenesla na to podjetje, bi jo morala vrniti [družba CIL]“ in da se „[o]b upoštevanju, da bi se prenos [moral izvesti] šele sredi leta 2003, na tej stopnji upravljavca CIL ne more škodovati za odgovornega za vračilo pomoči“ (uvodna izjava 40).
- 31 Kar zadeva ladjedelnico, je v izpodbijani odločbi ugotovljeno, da je bila posredno deležna pomoči, in sicer, ker ji je omogočila dobiti naročilo, ki ga morda drugače ne bi dobila (uvodna izjava 37). Kljub temu pa je v odločbi ugotovljeno, da se vračilo pomoči ne sme zahtevati od ladjedelnice, ker ji ni mogoče pripisati odgovornosti za uporabo ladje po dobavi in ker se pravila, ki se uporabljajo v tej zadevi, ne nanašajo na ladjedelnice (uvodna izjava 41).
- 32 Zato se v členu 2 izpodbijane odločbe od Francoske republike zahteva, naj sprejme vse potrebne ukrepe, da bi „ustavila izvajanje pomoči, navedene v členu 1, ki je bila nezakonito dodeljena prejemniku, in jo izterjala od vlagateljev, ki so njeni neposredni prejemniki in sedanji lastniki potniške ladje“.

Sodni postopki

- 33 Francija je 8. oktobra 2001 na Sodišče vložila ničnostno tožbo zoper izpodbijano odločbo, v kateri je izpodbijala presojo Komisije, po kateri sporna pomoč ni razvojna pomoč.

- 34 Družba EURL Le Levant 001 in druge tožeče stranke, navedene v prilogi, ki so pravne in fizične osebe, so 20. februarja 2002 vložile tožbo pri Sodišču prve stopnje.
- 35 Z ločeno vlogo, vloženo 23. aprila 2002, so B in 255 drugih tožečih strank vložile predlog za izdajo začasne odredbe o odložitvi izvajanja izpodbijane odločbe, dokler se vsebinsko ne odloči o ničnostni tožbi, in o odložitvi izvajanja izpodbijane odločbe, dokler Sodišče prve stopnje ne odloči o prvem predlogu.
- 36 S sklepom predsednika Sodišča prve stopnje z dne 25. junija 2002 v zadevi B proti Komisiji (T-34/02 R, Recueil, str. II-2803) je bil predlog za izdajo začasne odredbe zavrnjen.
- 37 S sklepom predsednika petega razširjenega senata Sodišča prve stopnje z dne 30. aprila 2002 je bil postopek v zadevi T-34/02 prekinjen do izdaje odločbe Sodišča, s katero je bil zaključen postopek v zadevi C-394/01.
- 38 S sodbo z dne 3. oktobra 2002 v zadevi Francija proti Komisiji (C-394/01, Recueil, str. I-8245) je Sodišče zavrnilo tožbo z navedbo, da različne trditve Francoske republike glede presoje Komisije v zvezi z nezakonito uporabo in gospodarskimi pozitivnimi posledicami niso utemeljene oziroma jih ta država članica ni navajala v okviru upravnega postopka. Postopek v tej zadevi se je zaradi izreka te sodbe nadaljeval.
- 39 V okviru ukrepov procesnega vodstva je Sodišče prve stopnje 22. oktobra 2004 stranke pozvalo, naj odgovorijo na dve vprašanji, kar so tožeče stranke storile z dopisom z dne 19. novembra 2004, Komisija pa z dopisom z dne 18. novembra 2004.

- 40 V okviru prvega vprašanja je Sodišče prve stopnje od strank zahtevalo, naj navedejo, ali je bila potniška ladja prodana družbi CIL, po kakšni ceni in ali je cena omogočila prenos vrednosti pomoči.
- 41 V odgovoru so tožeče stranke navedle, da je bila potniška ladja *Le Levant* družbi CIL prodana 2. januarja 2004. Na ta dan naj bi družba CIL odkupila 738 solastniških deležev ladje, ki niso bili v njeni lasti, za 17.731.821 eurov. Po mnenju tožečih strank je bil ta znesek določen v skladu z dogovori o nakupu in prodaji, sklenjenimi na začetku posla, ter ustreza približno 50 % prvotne vrednosti solastniških deležev – ki so bili kupljeni za 35.789.508 eurov. Z 2. januarjem 2004 naj bi torej družba CIL postala edina lastnica 740 lastniških deležev, ki so pomenili celotno lastniško strukturo potniške ladje *Le Levant*, ki jo preučuje izpodbijana odločba, s čimer je solastnina prenehala.
- 42 Komisija je navedla, da nima nobenih informacij o prodajni ceni in v zvezi z vprašanjem, ali je ta cena omogočila prenos vrednosti pomoči.
- 43 V okviru drugega vprašanja je Sodišče prve stopnje od strank zahtevalo, da navedejo, ali bi se zadevna pomoč lahko izterjala od vlagateljev, če bi se izkazalo, da ti niso več sedanji lastniki potniške ladje *Le Levant* in da se je s prodajno ceno potniške ladje vrednost pomoči prenesla na družbo CIL.
- 44 V odgovoru so tožeče stranke pojasnile, da menijo, da se od njih ne more več izterjati zadevne pomoči, ker je družba CIL od 2. januarja 2004 lastnica ladje *Le Levant* in dejanska prejemnica zadevne pomoči, saj je kot lastnica ladje in družba, ki je dejavna na trgu, izkoristila ekonomsko prednost, ki je bila zaradi intervencije francoskih organov pridobljena zunaj običajnih tržnih pogojev. Zato so se tožeče stranke spraševale, ali je člen 2 izpodbijane odločbe, v skladu s katerim bi morala

Francija sprejeti vse potrebne ukrepe za izterjavo pomoči od vlagateljev, še vedno smiseln. Poudarile so, da naj bi člen 2 akta, kot posredno izhaja iz uvodnih izjav od 36 do 40 izpodbijane odločbe, postal brezpredmeten na dan, ko bi se vrednost pomoči prenesla na upravljavko ladje, družbo CIL. Tožeče stranke so zato navedle, da bi lahko Sodišče prve stopnje, če bi vztrajale pri ničnostni tožbi, v vsakem primeru ugotovilo, da se neodvisno od ničnostnih razlogov zadevna pomoč glede na izpodbijano odločbo ne more izterjati od zasebnih vlagateljev.

45 Komisija je navedla, da drugo vprašanje Sodišča prve stopnje nima zveze s to zadevo, ki se nanaša na zakonitost izpodbijane odločbe, ki jo je treba presojudi samo na podlagi informacij, ki jih je ta institucija imela v okviru upravnega postopka. Drugo vprašanje Sodišča prve stopnje naj bi se dejansko nanašalo na vprašanje uveljavitve sporne odločbe, pri katerem se mora zadevna država članica v okviru upravnega sodelovanja obrniti na Komisijo, da jo ta seznani z vsemi morebitnimi vprašanji ali težavami, ki bi lahko nastale pri njenem izvajanju.

46 Sodišče prve stopnje je 16. decembra 2004 stranke povabilo na neformalni sestanek s predsednikom prvega razširjenega senata in sodnikom poročevalcem. Ta sestanek je bil na Sodišču prve stopnje 24. januarja 2005.

47 Na podlagi poročila sodnika poročevalca je Sodišče prve stopnje (prvi razširjeni senat) odločilo, da začne ustni postopek in v okviru ukrepov procesnega vodstva tožeče stranke in Komisijo pozvalo, naj predložijo nekatere dokumente.

48 Stranke so predložile dokumente, ki jih je zahtevalo Sodišče, in sicer tožeče stranke z dopisom z dne 9. avgusta 2005 in Komisija z dopisom z dne 28. julija 2005.

49 Stranke so na obravnavi 27. septembra 2005 podale ustne navedbe in odgovorile na vprašanja, ki jim jih je zastavilo Sodišče prve stopnje.

Predlogi strank

50 Tožeče stranke Sodišču prve stopnje predlagajo, naj:

- izpodbijano odločbo razglasi za nično;
- podredno, ugotovi, da se zadevna pomoč ne more izterjati od zasebnih vlagateljev na podlagi člena 2 izpodbijane odločbe;
- Komisiji naloži plačilo stroškov.

51 Komisija Sodišču prve stopnje predlaga, naj:

- tožbo razglasi za neutemeljeno in jo zavrne;
- tožečim strankam naloži plačilo stroškov, vključno s stroški postopka za izdajo začasne odredbe.

Pravno stanje

Dopustnost tožbe glede nekaterih tožečih strank

1. Pooblastila nekaterih družb EURL

— Trditve strank

- 52 Komisija opozarja, da odvetnik tožečih strank v tej zadevi nastopa v okviru pooblastil, ki so mu jih dali poslovodja različnih tožečih družb EURL in edini družbeniki vsake od teh družb EURL. V tem okviru trdi, da so pooblastila, ki jih je poslovodja različnih družb EURL dal odvetniku, „podpisana“ z žigom in nedatirana. Ugotavlja tudi, da pooblastila, ki so jih dali edini družbeniki desetih družb EURL – EURL Le Levant 3, Le Levant 4, Le Levant 73, Le Levant 96, Le Levant 150, Le Levant 153, Le Levant 182, Le Levant 209, Le Levant 272 in Le Levant 273 – niso datirana. Poudarja tudi, da odvetniku niso dali nobenih pooblastil edini družbeniki osmih družb EURL – EURL Le Levant 15, Le Levant 20, Le Levant 46, Le Levant 144, Le Levant 203, Le Levant 250, Le Levant 251 in Le Levant 269. Odločitev o veljavnosti teh pooblastil prepušča Sodišču prve stopnje.

- 53 Tožeče stranke trdijo, da je v členu 44 Poslovnika Sodišča prve stopnje predpisano samo, da je treba predložiti dokaz, da je odvetniku pooblastilo *ad litem* dala za to pooblaščenca oseba, ne da bi bile predpisane posebne formalne zahteve. Vendar pa naj v tem primeru Komisija ne bi ugovarjala, da ima poslovodja družbe EURL vsa pooblastila za sprožitev sodnih postopkov v imenu in za račun družbe, ki jo upravlja. Poleg tega poudarjajo, da jih Sodišče prve stopnje, če bi to presodilo za potrebno, še vedno lahko pozove, naj na podlagi člena 44(6) Poslovnika dopolnijo svoje tožbe.

— Presoja Sodišča prve stopnje

54 Člen 44(5) Poslovnika Sodišča določa:

„Tožbi, ki jo vloži pravna oseba zasebnega prava, je treba priložiti:

a) akt o ustanovitvi ali novejši izpisek iz sodnega registra, registra društev ali drug dokaz o njenem pravnem statusu;

b) dokaz, da je odvetnika pravilno pooblastila za to pooblaščenca oseba“.

55 Prvič, glede dejstva, da pooblastila, ki jih je poslovodja različnih družb EURL dal odvetniku, niso datirana, je treba ugotoviti, da ni sporno, da so bila ta pooblastila pripravljena pred vložitvijo tožbe, ker so ena od njenih prilog. Na podlagi dejstva, da pooblastila niso datirana, torej ni mogoče ugotoviti, da bi bila tožba družb EURL nedopustna. Enako je treba odgovoriti na trditev, da pooblastila, ki so jih odvetniku dali edini družbeniki desetih družb EURL – EURL Le Levant 3, Le Levant 4, Le Levant 73, Le Levant 96, Le Levant 150, Le Levant 153, Le Levant 182, Le Levant 209, Le Levant 272 in Le Levant 273 –, niso datirana.

56 Drugič, glede dejstva, da so pooblastila, ki jih je odvetniku dal poslovodja različnih družb EURL, podpisana z žigom, na katerem so podpis, ime in funkcija tega poslovodje, je treba ugotoviti, da je uporaba takega žiga posledica dejstva, da imajo različne družbe EURL za podpisnika istega poslovodjo, ki je, namesto da bi vsa

pooblastila podpisal lastnoročno, svoje soglasje izrazil z uporabo žiga. Zaradi podpisa pooblastil z žigom ob tem, da ni drugih okoliščin, ki bi zbujale dvom o soglasju poslovodje, torej ni mogoče ugotoviti, da bi bila tožba družb EURL nedopustna.

- 57 Tretjič, glede dejstva, da odvetniku posamični edini družbeniki osmih družb EURL – EURL Le Levant 15, Le Levant 20, Le Levant 46, Le Levant 144, Le Levant 203, Le Levant 250, Le Levant 251 in Le Levant 269 – niso dali nobenih pooblastil, zadošča ugotovitev, da je pooblastilo, ki ga odvetniku da poslovodja, dovolj, da lahko ta odvetnik zastopa interese družb, še toliko bolj, ker ugotovitve Komisije ne postavljajo pod vprašaj pooblastil poslovodje, ampak samo grajajo določene formalne vidike teh pooblastil, in sicer to, da manjka datum in da je namesto podpisa odtisnjen žig s podpisom.
- 58 Iz zgornjih ugotovitev izhaja, da nobena trditev Komisije ne more ovreči dopustnosti tožbe, kar zadeva različne družbe EURL.

2. Pooblastila, ki so jih fizične osebe dale v svojem imenu

— Trditve strank

- 59 Komisija navaja, da na pooblastilih, ki so jih dale 4 od 256 fizičnih oseb, ki so vložile tožbo, nista navedena kraj in datum njihovega podpisa. Odločitev o veljavnosti teh pooblastil prepušča Sodišču prve stopnje.

- 60 Tožeče stranke trdijo, da iz Poslovnika ne izhaja, da je vložitev pooblastila, danega odvetniku, pogoj za dopustnost tožbe. Zadoščalo naj bi namreč, da pooblaščen odvetnik upraviči svoj status, pooblastilo pa bi moral predložiti samo, če bi prišlo do izpodbijanja dejstva, da ga ima (sodba Sodišča z dne 16. februarja 1965 v zadevi Barge proti Visoki oblasti, 14/64, Recueil, str. 69, in sodba Sodišča prve stopnje z dne 26. septembra 1990 v zadevi Virgili-Schettini proti Parlamentu, T-139/89, Recueil, str. II-535).

— Presoja Sodišča prve stopnje

- 61 Vlagatelji – zasebnopravni subjekti – v tej zadevi nastopajo v dvojni vlogi. Najprej v vlogi edinih družbenikov tožečih družb EURL, v kateri so vlagatelji predložili zgoraj obravnavana pooblastila, da bi izbrani odvetnik te družbe EURL lahko zastopal pred Sodiščem prve stopnje. Nastopajo tudi v vlogi fizičnih oseb, v kateri so odvetniku dale pooblastilo, da jih zastopa v tej zadevi.

- 62 Člen 44(3) Poslovnika določa:

„Odvetnik, ki zastopa stranko ali ji pomaga, mora sodnemu tajništvu predložiti potrdilo, iz katerega izhaja, da je upravičen za zastopanje pred sodišči države članice ali druge države pogodbenice Sporazuma EGP.“

- 63 Iz te določbe izhaja, da odvetniku za vložitev tožbe ni treba predložiti pooblastila, ki izpolnjuje vse obličnostne in druge zahteve, mora pa ga predložiti v primeru izpodbijanja (zgoraj navedena sodba Barge proti Visoki oblasti, str. 78).

- 64 Poslovník torej dovoljuje, da fizične osebe zastopa odvetnik, ne da bi mu bilo treba predložiti pooblastilo, medtem ko mora za pravno osebo to storiti. Načeloma zadošča, da odvetnik predloži potrdilo, da je vpisan v imenik odvetnikov države članice. Ta formalnost je dovolj in je bila v tem primeru izpolnjena.
- 65 V vsakem primeru se ugotovitve Komisije nanašajo na dejstvo, da pooblastila, ki so jih predložile 4 od 256 fizičnih oseb, ki so vložile tožbo, ne vsebujejo navedbe kraja in datuma njihovega podpisa. Ta pooblastila so bila pripravljena pred vložitvijo tožbe, ker so ena od njenih prilog, vprašanje kraja podpisa pa ne vpliva na to zadevo. Pomanjkanje navedbe datuma in kraja na teh pooblastilih torej ni razlog za ugovor, ki bi lahko terjal dopolnitev tožbe.
- 66 Iz zgoraj navedenega izhaja, da nobena trditev Komisije ne izpodbija dopustnosti tožbe, kar zadeva tožeče stranke, ki so fizične osebe.
- 67 Zato je treba ugovore nedopustnosti Komisije zavrniti.

Temelj

- 68 Tožeče stranke v utemeljitev svoje tožbe navajajo enajst razlogov. Prvi tožbeni razlog se nanaša na nepristojnost Komisije in kršitev člena 3(1)(g) ES, členov 5 ES, 87 ES in 211 ES ter kršitev prvega člena prvega dodatnega protokola k Evropski konvenciji o človekovih pravicah in temeljnih svoboščinah (v nadaljevanju: EKČP). Drugi tožbeni razlog se nanaša na kršitev procesnih jamstev iz člena 88(2) ES, člena 6 Uredbe

št. 659/1999 in člena 6 EKČP. Tretji tožbeni razlog se nanaša na kršitev člena 87(1) ES. Četrty tožbeni razlog se nanaša na kršitev člena 4(7) sedme direktive. Peti tožbeni razlog je kršitev načela varstva zaupanja v pravo. Šesti tožbeni razlog je kršitev načela pravne varnosti. Sedmi tožbeni razlog se nanaša na kršitev člena 14 Uredbe št. 659/1999. Osmi tožbeni razlog se nanaša na zmotno ugotovljeno dejansko stanje in očitne napake pri presoji dejstev. Deveti tožbeni razlog se nanaša na kršitev obveznosti obrazložitve. Deseti tožbeni razlog je kršitev člena 153(2) ES. Enajsti tožbeni razlog je kršitev Uredbe Komisije (ES) št. 69/2001 z dne 12. januarja 2001 o uporabi členov 87 in 88 Pogodbe ES pri *de minimis* pomoči (UL L 10, str. 30).

- 69 Pred obravnavo utemeljitev in trditev v okviru tretjega in devetega tožbenega razloga je treba obravnavati drugi tožbeni razlog.

1. Drugi tožbeni razlog

— Trditve strank

- 70 Tožeče stranke očitajo Komisiji, da je kršila pravico do izjave iz člena 88(2) ES in člena 6 Uredbe št. 659/1999, ki je bila sprejeta za izvajanje te določbe, ter načel iz člena 6 EKČP. Trdijo, da izpodbijana odločba posega v njihov položaj, ker so v njej navedene kot neposredne prejemnice nezakonite državne pomoči, katere znesek morajo vrniti, in poudarjajo, da nikoli niso bile ustrezno pozvane oziroma jim ni bilo omogočeno, da v zvezi s tem izrazijo svoje pripombe.

71 Prvič, tožeče stranke trdijo, da iz odločbe o uvedbi postopka ni bilo mogoče sklepati, da bi bile lahko opredeljene kot prejemnice pomoči, saj se je ta odločba lahko razlagala tako, da je bila navedena pomoč dodeljena ladjedelnici ali družbi CIL, upravljavki ladje. Ker je Komisija po objavi odločbe o uvedbi postopka spremenila svojo analizo v zvezi s prejemniki pomoči, bi morala objaviti novo odločbo o uvedbi postopka, tožečim strankam dodeliti rok, v katerem bi lahko predložile svoje pripombe, ali sprejeti vse ustrezne ukrepe, da bi jih opozorila na nov status, ki jim bo priznan v končni odločbi in se bo bistveno razlikoval od statusa, predvidenega v odločbi o uvedbi postopka. Take pripombe naj bi bile še toliko nujnejše, ker naj bi izpodbijana odločba spremenila predhodno prakso Komisije v zvezi s pojmom „podjetje prejemnik“ s tem, ko ga je uporabila za zasebne vlagatelje, ki so sodelovali v okviru finančne naložbe, ker naj bi se pri tej odločbi ne upoštevalo, da je Loi Pons predhodno odobrila Komisija, in naj se ne bi upoštevalo ravnanje francoskih organov, ki odločbe o uvedbi postopka niso poslali tožečim strankam – kot prejemnicam pomoči –, kot se je od njih v odločbi zahtevalo.

72 Komisija poudarja, da člen 88(2) ES v skladu s sodno prakso ne zahteva, da se pozove vsak posamičen subjekt, ampak samo, da so vse potencialno zainteresirane osebe obveščene o uvedbi postopka in jim je dana možnost, da v zvezi s tem navedejo svoje pripombe. V teh okoliščinah se objava obvestila v Uradnem listu izkaže za ustrezno in zadostno sredstvo za obveščanje vseh zainteresiranih strank o uvedbi formalnega postopka preiskave (sodba Sodišča z dne 14. novembra 1984 v zadevi Intermills proti Komisiji, 323/82, Recueil, str. 3809, točka 17, in sodba Sodišča prve stopnje z dne 21. januarja 1999 v zadevi Neue Maxhütte Stahlwerke in Lech-Stahlwerke proti Komisiji, T-129/95, T-2/96 in T-97/96, Recueil, str. II-17, točka 232). V tem primeru naj bi odločba o uvedbi postopka, ki je bila 5. februarja 2000 objavljena v Uradnem listu, te zahteve izpolnila, ker so bile z njeno objavo zainteresiranim strankam zagotovljene splošne informacije o bistvenih dejavnikih načrtovane pomoči in so bili v njej navedeni elementi iz spisa, v zvezi s katerimi je Komisija imela pomisleke.

73 Poleg tega Komisija trdi, da naj tožeče stranke, čeprav bi menile, da niso bile prejemnice ukrepa pomoči, ne bi mogle utemeljeno trditi, da jih navedeni postopek ni zadeval, saj iz sodne prakse izhaja, da med zainteresirane stranke, na katere se nanaša člen 88(2) ES, ne spada samo eno ali več podjetij, za katera pomoč pomeni prednost, ampak tudi vse osebe, podjetja ali združenja, na katerih interese lahko dodelitev pomoči vpliva, zlasti konkurenčna podjetja (zgoraj navedena sodba Intermills proti Komisiji, točka 16, in sodba Sodišča prve stopnje z dne 21. marca 2001 v zadevi Hamburger Hafen- und Lagerhaus in drugi proti Komisiji, T-69/96, Recueil, str. II-1037, točka 40).

74 Poleg tega Komisija v odgovor na trditev tožečih strank, da je po objavi odločbe o uvedbi postopka spremenila svojo analizo v zvezi s prejemniki pomoči, zaradi česar bi bilo treba zaradi spoštovanja njihovih procesnih jamstev objaviti novo odločbo o uvedbi postopka, navaja, da svojih očitkov do Francoske republike v okviru formalnega postopka preiskave ni spremenila. Tako naj bi bili v odločbi o uvedbi postopka navedeni pomisleki Komisije v zvezi z združljivostjo pomoči glede na sedmo direktivo, v končni odločbi pa naj bi se ta pomoč za ugotovitev njene nezdružljivosti s skupnim trgom presojala glede na pogoje iz člena 4(7) navedene direktive

75 Drugič, tožeče stranke trdijo, da je Komisija kršila člen 6(1), tretji stavek, Uredbe št. 659/1999 s tem, ko je zavrnila odobritev podaljšanja enomesečnega roka za predložitev pripomb, ki ga je družba EURL Le Levant 114 zahtevala v dopisu z dne 19. julija 2001. Ta predlog za podaljšanje pa naj bi bil ustrezno utemeljen ob upoštevanju, da so vlagatelji lahko upravičeno sklepali, da jih odločba o uvedbi postopka ne zadeva in da Komisija ni dolžna izdati odločbe v posebnem roku za državne pomoči.

- 76 Komisija poudarja, da iz dopisa družbe EURL Le Levant 114 z dne 13. julija 2001 izhaja, da je ta prepozno izvedela za odločbo o uvedbi postopka, objavljeno 5. februarja 2000. Taka prepozna seznanitev naj bi prizadela tudi druge družbe EURL Le Levant, ker imajo vse za poslovodjo enega od zaposlenih v banki in ker je poslovodja družbe EURL Le Levant 114 svet te družbe pooblastil za intervencijo pred Komisijo v okviru upravnega postopka. Dejstvo, zaradi katerega se družba EURL Le Levant 114 ni vključila v postopek, v katerem je bila sprejeta izpodbijana odločba, naj zato ne bi bilo povezano z vsebino odločbe o uvedbi postopka, ampak samo s tem, da je navedena družba prepozno izvedela za odločbo o uvedbi postopka in obstoj formalnega postopka preiskave. Tožeče stranke naj torej ne bi mogle trditi, da so zaradi vsebine odločbe o uvedbi postopka menile, da jih navedeni postopek ne zadeva in da naj bi bila zato kršena njihova procesna jamstva. Poleg tega Komisija poudarja, da je bil, kot je navedla v svojem dopisu z dne 24. julija 2001 v odgovor na dva dopisa družbe EURL Le Levant 114, predvideni običajni enomesečni rok od objave odločbe o uvedbi postopka daleč prekoračen.

— Presoja Sodišča prve stopnje

- 77 Člen 88(2), prvi pododstavek, ES določa:

„Če Komisija po tem, ko je pozvala zadevne stranke k predložitvi pripomb, ugotovi, da pomoč, ki jo je dodelila država članica, ali pomoč iz državnih sredstev ni združljiva s skupnim trgom glede na člen 87, ali če se taka pomoč zlorablja, odloči, da mora zadevna država tako pomoč odpraviti ali spremeniti v roku, ki ji ga določi.“

- 78 Iz navedene določbe izhaja, da mora Komisija pred ugotovitvijo nezdružljivosti državne pomoči s skupnim trgom zainteresirane stranke pozvati k predložitvi pripomb.
- 79 Obseg navedene obveznosti je podrobno določen v členu 1(h) Uredbe št. 659/1999, ki „zainteresirane stranke“ opredeljuje kot „katero koli državo članico ali osebo, podjetje ali združenje podjetij, na katerih interese bi lahko dodelitev pomoči vplivala, predvsem upravičenca pomoči, konkurenčna podjetja in poklicna združenja“.
- 80 Če se formalni postopek preiskave kot v tem primeru nanaša na nezakonito pomoč, ki je bila dodeljena oziroma izvedena, postane vprašanje opredelitve prejemnika pomoči pomembno, ker člen 14(1) Uredbe št. 659/1999 določa, da v primeru „negativne odločbe“, s katero je ugotovljeno, da je taka pomoč nezdružljiva s skupnim trgom, „Komisija odloči, da mora zadevna država članica sprejeti vse potrebne ukrepe, da upravičenec vrne pomoč“.
- 81 Zato je bilo treba tožeče stranke v tej zadevi, torej vlagatelje, ki jim je bilo dovoljeno, da svoje naložbe odštejejo od obdavčljivih dohodkov, pozvati k predložitvi pripomb v okviru upravnega postopka, ker so v izpodbijani odločbi opredeljeni kot neposredni prejemniki pomoči (uvodna izjava 35) in ker gre za „zainteresirane stranke“ v smislu navedene opredelitve.
- 82 Opredelitev prejemnika pomoči nujno pomeni „bistvena dejanska in pravna vprašanja“ v smislu prvega stavka člena 6(1) Uredbe št. 659/1999 in jo je treba v

skladu s to določbo podati v odločbi o uvedbi postopka, če je to na tej stopnji postopka mogoče, saj bo prav na podlagi take opredelitve Komisija lahko sprejela odločbo o vračilu.

83 Če v odločbi o uvedbi postopka ali na poznejši stopnji formalnega postopka preiskave pred sprejetjem dokončne odločbe, s katero se ugotovi, da pomoč ni združljiva s skupnim trgov, ni navedeno, da je bila taka zainteresirana stranka prejemnica sporne pomoči, se namreč ne more šteti, da je bila ustrezno pozvana k predložitvi pripomb, saj lahko upravičeno meni, da take pripombe niso nujne, ker ni opredeljena kot prejemnica pomoči, ki jo je treba vrniti.

84 Prav v zvezi s tem, torej da bi ugotovili, ali se je za prejemnike pomoči, ki jo je treba vrniti, dejansko lahko štel, da so bili pozvani k predložitvi pripomb v okviru upravnega postopka, je treba najprej preučiti odločbo o uvedbi postopka, ki je bila 5. februarja 2000 objavljena v Uradnem listu.

85 V navedeni odločbi je Komisija izrazila dvome o upoštevanju pogojev iz člena 4(7) sedme direktive. Zainteresirane stranke je tudi pozvala k predložitvi pripomb v roku enega meseca od datuma objave. Vendar Sodišče prve stopnje ugotavlja, da v odločbi o uvedbi postopka ni bilo nikakršnega namiga, da bi lahko bili vlagatelji prejemniki zatrjevane pomoči, temveč je, nasprotno, dopuščala razlago, da je bila navedena prejemnica družba CIL, ki je bila opredeljena kot upravljavka in končna lastnica ladje.

86 V zvezi z zasebnimi vlagatelji je bilo tako v odločbi o uvedbi postopka v tretjem pododstavku dela z naslovom „Povzetek“ navedeno:

„Ladjo [...] so financirali zasebni vlagatelji, ki so jo nato oddali v najem družbi CIL. Tem vlagateljem je bilo dovoljeno, da v skladu z davčno ureditvijo, ki jo je odobrila Komisija, svoje naložbe odštejejo od obdavčljivih prihodkov [...]“

87 Po drugi strani pa je bilo v zvezi z družbo CIL na istem mestu navedeno:

„Komisija je presodila, da davčne olajšave pomenijo 34-odstotni neto ekvivalent subvencije. Take olajšave so [družbi] CIL omogočile, da je ladjo najela po zelo nizki ceni. [Družba] CIL je upravljavka (in končna lastnica) potniške ladje [...]. [Družba] CIL je dolžna ladjo uporabljati najmanj pet let, predvsem na relaciji z odhodom iz in prihodom v Saint-Pierre in Miquelon, in jo po poteku tega obdobja odkupiti od vlagateljev.“

88 Zato so vlagatelji za odločbo o uvedbi postopka ob upoštevanju dejstva, da je bilo v njej navedeno, da je davčno ureditev, na podlagi katere je bilo vlagateljem dovoljeno, da svoje naložbe odštejejo od obdavčljivih dohodkov – Loi Pons –, odobrila Komisija, lahko utemeljeno menili, da se nanje ne nanaša.

89 Poleg tega iz vsebine razprav med francoskimi organi in Komisijo v okviru predhodnega postopka preiskave izhaja, da je bila kot edina prejemnica pomoči v tej

fazi postopka omenjena družba CIL, „lastnica in upravljavka“ ladje, ne pa zasebni vlagatelj (glej dopis francoskih organov Komisiji z dne 12. maja 1999). Poleg tega je ravno zato družba CIL in ne zasebni vlagatelj lahko sodelovala v upravnem postopku (glej izpodbijano odločbo, uvodni izjavi 10 in 11).

- 90 Prvotno opredelitev družbe CIL kot prejemnice zatrjevane pomoči potrjuje tudi dejstvo, da je v odločbi o uvedbi postopka upravičenec do pomoči naveden v ednini in ne v množini, kot je v izpodbijani odločbi. Tako je Komisija v odločbi o uvedbi postopka (predzadnji pododstavek dela z naslovom „Besedilo dopisa“) od francoskih organov zahtevala, naj „prejemniku pomoči“ nemudoma pošljejo izvod navedene odločbe.
- 91 Zato je treba ugotoviti, da zasebni vlagatelj, ki v odločbi o uvedbi postopka niso bili opredeljeni kot prejemniki pomoči, v tej fazi niso bili „pozvani k predložitvi pripomb“ na podlagi člena 88(2) ES, niti se od njih ni „zahtevalo, da pošljejo pripombe v predpisanem roku“ v smislu člena 6(1) Uredbe št. 659/1999.
- 92 V teh okoliščinah je treba obravnavati tudi odgovor Komisije na predlog, ki ga je družba EURL Le Levant 114 predložila v dopisu z dne 19. julija 2001, naj se za en mesec podaljša rok, ki je bil zainteresiranim strankam dodeljen za predložitev pripomb o odločbi o uvedbi postopka. Člen 6(1), zadnji stavek, Uredbe št. 659/1999 namreč določa: „[v] ustrezno upravičenih primerih lahko Komisija podaljša [običajni enomesečni rok, ki ga imajo zainteresirane stranke na voljo za predložitev pripomb glede odločbe o uvedbi postopka]“.

93 Vendar pa je Komisija v dopisu z dne 24. julija 2001 v odgovor na dopis družbe EURL Le Levant 114, ne da bi zavzela stališče glede predloga za podaljšanje navedenega roka, ki ga je vložila družba EURL Le Levant 114, navedla ugotovitev, da je bil enomesečni rok od objave odločbe o uvedbi postopka, predviden za predložitev pripomb zainteresiranih strank, „daleč prekoračen“. Ta zavrnitev je toliko bolj vredna graje, ker v odločbi o uvedbi postopka zasebni vlagatelji niso bili opredeljeni kot prejemniki pomoči, ki jo je treba vrniti, ampak je bila dopuščena nasprotna razlaga, da je bila prejemnica pomoči družba CIL, ki je bila opredeljena kot upravljavka in končna lastnica ladje.

94 Zato je Komisija s tem, da družbi EURL Le Levant 114 ni dovolila, da predloži pripombe o odločbi o uvedbi postopka, saj je zavrnila predlog za podaljšanje, pri tem pa ni navedla, zakaj predlog z dne 19. julija 2001 ni bil „ustrezno utemeljen“, kršila člen 6(1), tretji stavek, Uredbe št. 659/1999.

95 Če do takih nepravilnosti ne bi prišlo in bi tožeče stranke ali družba EURL Le Levant 114 dejansko imele možnost, da v okviru formalnega postopka preiskave predložijo pripombe glede okoliščin, da so bile opredeljene kot prejemnice pomoči, ki jo je treba vrniti, ni mogoče izključiti, da bi postopek lahko privedel do drugačnega rezultata, zlasti kar zadeva presojo nezdružljivosti pomoči s skupnim trgov v skladu z merili, opredeljenimi v členu 87(1) ES.

96 Poleg tega je treba poudariti, da se Komisija ne more zateči k formalistični razlagi svojih obveznosti na področju državnih pomoči, saj se to, kar je pomembno v tem primeru, nanaša na dejstvo, da mora biti posamezniku, v zvezi s katerim Komisija namerava sprejeti odločbo, ki posega v položaj, s tem, ko ga opredeljuje kot

prejemnika nezdružljive pomoči, ki mora navedeno pomoč vrniti, dana možnost, da pred sprejetjem take odločbe navede svoje pripombe.

- 97 Zato je v tem primeru treba ugotoviti, da je bila izpodbijana odločba sprejeta, ne da bi bila zasebnim vlagateljem taka možnost dana. Ker Komisija družbi EURL Le Levant 114 ni dala možnosti, da zavzame stališče, in v odločbi o uvedbi postopka zasebnih vlagateljev ni opredelila kot prejemnikov pomoči, ki bi bila lahko nezdružljiva in bi jo bilo treba vrniti, je kršila splošno načelo prava Skupnosti. To načelo zahteva, da je treba vsaki osebi, v zvezi s katero se lahko sprejme odločba, ki posega v položaj, dati možnost, da lahko učinkovito predstavi svoje stališče v zvezi z obremenilnimi elementi, na katere je Komisija oprla svojo odločbo. Tako je Sodišče v okviru postopka, ki je temeljil na členu 86(3) ES (prej člen 90(3) Pogodbe ES) in v katerem je naslovnik odločbe Komisije, kot na področju državnih pomoči, zadevna država, podjetjem prejemnikom v okviru državnega ukrepa priznalo pravico do izjave, pri čemer je poudarilo, da so bila ta podjetja neposredni prejemniki v okviru izpodbijanega državnega ukrepa, da so bila z navedenim ukrepom poimensko določena in izrecno navedena v sporni odločbi ter da so neposredno nosila gospodarske posledice navedene odločbe (sodba Sodišča z dne 12. februarja 1992 v zadevi Nizozemska in drugi proti Komisiji, C-48/90 in C-66/90, Recueil, str. I-565, točki 50 in 51).

- 98 Iz zgoraj navedenega izhaja, da je Komisija kršila člen 88(2) ES in člen 6(1) Uredbe št. 659/1999.

- 99 Zato je drugi tožbeni razlog utemeljen, ne da bi bilo treba obravnavati očitek glede kršitve načel iz člena 6 EKČP.

2. Tretji tožbeni razlog: kršitev člena 87(1) ES in deveti tožbeni razlog: kršitev obveznosti obrazložitve

— Trditve strank

100 Prvič, tožeče stranke trdijo, da izpodbijana odločba krši člen 87(1) ES, saj zasebne vlagatelje opredeljuje kot prejemnike pomoči, čeprav jim zadevni ukrep ne daje nikakršne konkurenčne prednosti in ne vpliva na trgovino med državami članicami. Samo privilegiran gospodarski subjekt, ki bi bil zaradi pomoči v ugodnejšem položaju kot njegovi konkurenti, naj bi bil lahko opredeljen kot podjetje, ki je prejelo pomoč v smislu navedene določbe. Ugotavljanje dejanskega prejemnika pomoči, ki lahko ni formalni naslovnik ukrepa, naj bi tako pomenilo ugotovitev, katero je podjetje, ki dejansko uživa gospodarsko prednost, vezano na njegove poslovne dejavnosti, ki bi lahko izkrivljala konkurenco (sodba Sodišča z dne 21. marca 1991 v zadevi Italija proti Komisiji, C-303/88, Recueil, str. I-1433, točka 57).

101 V tem primeru tožeče stranke trdijo, da obstaja temeljna razlika med zasebnimi vlagatelji, ki so neposredni upravičenci do priznanih davčnih ugodnosti, in zadevnim podjetjem, to je družbo lastnico CIL, ki je posredno uživala gospodarsko prednost na zadevnem trgu in je zato prejemnica državne pomoči (kot primer razlikovanja med prejemnikom davčne ugodnosti in prejemnikom gospodarske prednosti glej sodbo Sodišča z dne 19. septembra 2000 v zadevi Nemčija proti Komisiji, C-156/98, Recueil, str. I-6857, točki 26 in 27). Davčna ugodnost naj bi bila zgolj sredstvo v mehanizmu pomoči in ne dejanska prednost, ki izkrivlja konkurenco na ravni zasebnih vlagateljev. Tako naj izpodbijana odločba ne bi razlikovala med davčno ugodnostjo, ki jo, kot je navedeno v uvodni izjavi 35, zasebni vlagatelji uživajo neposredno, in konkurenčno prednostjo, ki lahko iz nje izhaja posredno in jo uživa samo družba CIL. Na podlagi dejstva, da vlagatelji uživajo davčno ugodnost, naj namreč ne bi bilo mogoče sklepati, da na določenem trgu uživajo konkurenčno prednost, ki vpliva na trgovino med državami članicami.

102 Tožeče stranke tudi trdijo, da je z izpodbijano odločbo kršena obveznost obrazložitve, ker ni natančno navedeno, kaj obsega prednost, ki so je bili deležni zasebni vlagatelji (sodba Sodišča z dne 24. oktobra 1996 v zadevi Nemčija in drugi proti Komisiji, C-329/93, C-62/95 in C-63/95, Recueil, str. I-5151, točka 56). Glede tega vprašanja grajajo dejstvo, da so v izpodbijani odločbi, ne da bi se ugotovila gospodarska prednost, ki so jo lahko imeli, pri čemer niso nosili nobene odgovornosti pri uporabi ladje, kljub vsemu navedeni kot prejemniki pomoči samo zato, ker so deležni zmanjšanja davka na dohodek, z navedbo v uvodni izjavi 39, da so zasebni vlagatelji, čeprav je dvomljivo, če bi se za katerega od njih lahko ugotovila odgovornost za zlorabo pomoči, tisti, ki so bili deležni davčnih olajšav in so jih še vedno deležni kot lastniki ladje, ki so jo kupili pod ugodnimi pogoji.

103 Za izpodbijano odločbo naj bi bila značilna tudi protislovnost razlogov, saj naj bi se zasebnim vlagateljem pripisovali učinki gospodarske prednosti, čeprav naj bi bila ta v resnici dana ladjedelnici ali družbi CIL v okviru upravljanja in uporabe ladje. Tako glede ladjedelnice iz uvodne izjave 41 izpodbijane odločbe izhaja, da ji pomoči ni treba vrniti, saj ji ni mogoče naložiti odgovornosti za uporabo ladje po njeni dobavi. Malo pred tem pa je v uvodni izjavi 37 navedeno, da se lahko šteje, da je ladjedelnica posredno prejela pomoč, če je zaradi nje lahko dobila naročilo, ki ji drugače morda ne bi bilo dodeljeno. Enako bi morala Komisija družbi CIL pripisati odgovornost za zatrjevano neupoštevanje materialnih pravil OECD, saj je navedena družba odgovorna za uporabo ladje. S tega vidika naj v izpodbijani odločbi ne bi bilo pojasnjeno, kako se bo z vračilom pomoči, dodeljene zasebnim vlagateljem, preprečilo, da bi imel uporabnik in upravljavec solastnine končno korist od gospodarske prednosti, potem ko mu bo ladja prodana po ugodni ceni.

104 Drugič, tožeče stranke trdijo, da se z izpodbijano odločbo kršita člen 87(1) ES in obveznost obrazložitve, ker v njej ni navedeno, kako lahko zadevna pomoč vpliva na konkurenco in trgovino v Skupnosti (sodbe Sodišča v zgoraj navedeni zadevi Intermills proti Komisiji, točka 38; z dne 13. marca 1985 v zadevi Nizozemska in Leeuwarder Papierwarenfabriek proti Komisiji, 296/82 in 318/82, Recueil, str. 809, točke od 22 do 24, ter zgoraj navedena sodba Nemčija in drugi proti Komisiji, točki 52 in 53). Tožeče stranke zlasti navajajo, da v izpodbijani odločbi ni opredeljen trg, na katerem naj bi se izkrivljala konkurenca in na katerem naj bi imeli zasebni vlagatelji prednost. Na podlagi izpodbijane odločbe naj tako ne bi bilo mogoče ugotoviti, ali je upošteveni trg trg storitev križarjenja ali trg proizvodov, ki se nanašajo na ladje za križarjenje, pa tudi, kakšen je geografski obseg takega trga, ki bi lahko bil svetovni, regionalni ali omejen na Saint-Pierre in Miquelon. V izpodbijani odločbi naj tudi ne bilo opredeljeno, kaj v tem primeru pomeni izkrivljanje konkurence, kar naj bi bilo še toliko težje, ker se Loi Pons uporablja za vse davčne zavezance in ker davčni ukrep, ki enako koristi vsem davčnim zavezancem, ne izkrivlja konkurence (glej Sporočilo Komisije (ES) 96/C 266/14 na podlagi člena [88(2)] Pogodbe ES, naslovljeno na države članice in druge zainteresirane stranke v zvezi s pomočjo, ki jo je Španija dodelila za nakup gospodarskih vozil, Plan Renove Industrial (UL 1996, C 266, str. 10)). Loi Pons naj bi bil selektiven samo z vidika končnih prejemnikov, saj v celoti koristi samo nekaterim podjetjem iz francoskih čezmorskih ozemelj. In končno, davčni položaj zasebnih vlagateljev naj nikakor ne bi vplival na trgovino med državami članicami.

105 Tretjič, tožeče stranke navajajo, da Odločba Komisije 1999/719/ES z dne 30. marca 1999 o državni pomoči, ki jo Francija namerava dodeliti kot razvojno pomoč za prodajo dveh potniških ladij, zgrajenih v Chantiers de l'Atlantique, ki ju bo Renaissance Financial uporabljal v Francoski Polineziji (UL L 292, str. 23, v nadaljevanju: odločba Renaissance), s katero je bila za združljivo s skupnim trgom razglašena pomoč, ki jo je Francoska republika nameravala dodeliti v obliki davčnih ugodnosti, v okviru Loi Pons podeljenih zasebnim vlagateljem, razlikuje med

vlagateljem in podjetnikom, saj je v njej navedeno, da je treba za dejanskega prejemnika pomoči šteti Renaissance Financial in ne vlagateljev, ki so fizične osebe. Poleg tega naj bi bilo v odločbi Renaissance navedeno, da bi bila, če se ne bi upoštevali pogoji iz navedene odločbe ter če bi se zlasti izkazalo, da pomoč ni v skladu s členom 4(7) sedme direktive, dejanska prejemnica pomoči ladjedelnica. Poleg tega naj, kar zadeva uporabo meril OECD, še zlasti pogoj stalnega bivališča dejanskega lastnika in pogoj, da podjetje – prejemnik pomoči – ne sme biti pasivno hčerinsko podjetje tujega podjetja, zadevni vlagatelji niti v odločbi Renaissance niti v Odločbi Komisije 92/569/EGS z dne 31. julija 1992 o načrtovani pomoči Nemčije Coscu (Kitajska) za nakup štirih kontejnerskih ladij (UL L 367, str. 29, v nadaljevanju: odločba Cosco) niti v odločbi o uvedbi postopka v tej zadevi ne bi bili opredeljeni kot dejanski lastniki ladje ali prejemniki pomoči.

106 Prvič, Komisija navaja, da je bil posel *Le Levant* izveden, da bi zasebni vlagatelji lahko uživali davčno ugodnost. Dejstvo, da bi bil tak pristop zakonit po francoskem pravu, pa naj samo po sebi še ne bi zagotavljalo njegove zakonitosti glede na pravila, ki veljajo za državno pomoč. V zvezi s tem Komisija ob tem, da opozarja, da ji je treba prigrasiti primere uporabe Loi Pons v ladjedelništvu, navaja, da je bil vsak zasebni vlagatelj zaradi davčne preglednosti družb EURL v okviru davka na dohodek deležen zmanjšanja, ki ga Loi Pons predvideva za nekatera podjetja, ki izvajajo čezmorske naložbe. Zato naj bi državna pomoč, ki izhaja iz ugodnosti Loi Pons, v obliki davčne olajšave delovala kot pomoč za tekoče poslovanje, in sicer za ponudbo križarjenj s strani lastnikov in upravljalcev ladje.

107 Drugič, Komisija trdi, da je že v naslovu izpodbijane sodbe jasno navedeno, da se zadevna pomoč nanaša na uporabo potniške ladje v Saint-Pierru in Miquelonu. Tudi analiza, ki jo je Komisija izvedla v zvezi s preizkusom „razvojnega“ elementa in gospodarskih posledic posla *Le Levant*, je pokazala, da se izpodbijana odločba nanaša

prav na uporabo ladje za križarjenje in ponudbo križarjenj. To izhaja tudi iz samega Loi Pons in značilnosti posla *Le Levant*. Komisija tudi poudarja, da je v izpodbijani odločbi jasno navedeno, da so bili vlagatelji, torej lastniki ladje, deležni davčnih ugodnosti, namenjenih premostitvi posebnih težav, ki jih prinaša produktivna naložba v čezmorska ozemlja v obdobju petih let, po poteku katerega so morali ladjo prodati družbi CIL, in sicer po ceni, ki naj bi pomoč prenesla na to družbo, tako da bi bila ta končna prejemnica pomoči samo, če bi se ji ladja prodala po ugodni ceni (izpodbijana odločba, uvodne izjave 36, 39 in 40). Komisija končno navaja, da je v uvodni izjavi 16 izpodbijane odločbe natančno določen okvir, v katerem bo izvedena presoja zadevne pomoči, in sicer člen 4(7) sedme direktive, ter da je uvodna izjava 33 sklepna ugotovitev na podlagi navedene presoje, in sicer, da se pri tej pomoči niso upoštevala merila, predvidena v navedeni določbi. Ta analiza ne vsebuje ničesar, na podlagi česar bi lahko sklepali, da bi morala biti končna prejemnica pomoči ladjedelnica.

- 108 Tretjič, Komisija trdi, da izpodbijana odločba ni v nasprotju z njeno predhodno upravno prakso. V zvezi z odločbo Renaissance ugotavlja, da gre dejansko za primer uporabe Loi Pons in da so francoski organi Komisiji navedli, da zadevni načrt financiranja predvideva uporabo struktur, ki zadevajo posameznike, ter da bi uprava, če bi se naložba v obliki finančnega zakupa dala v najem podjetju, ki uporablja ladjo, preverila, ali je bila davčna ugodnost na slednjo prenesena z zmanjšanjem plačil, ki jih nosi. Vendar je bila navedena odločba sprejeta na podlagi informacij, ki jih je predložila država članica in po katerih so bili zadevni vlagatelji družbe iz metropolitanske Francije, uporabljeni pristop pa je omogočil dejanski prenos davčne pomoči na lastnika in uporabnika ladje, zaradi česar se ta primer vsebinsko razlikuje od obravnavanega. V zvezi z odločbo Cosco Komisija navaja, da je bil položaj bistveno drugačen od zadevnega, ker je kitajski ladjar Cosco kontejnerske ladje naročil pri nemških ladjedelnicah in ker je bila priglašena pomoč namenjena kritju dela pogodbene cene zadevnih ladij.

— Presoja Sodišča prve stopnje

- 109 Člen 87(1) ES določa, da „[r]azen če ta pogodba ne določa drugače, je vsaka pomoč, ki jo dodeli država članica, ali kakršna koli vrsta pomoči iz državnih sredstev, ki izkrivlja ali bi lahko izkrivljala konkurenco z dajanjem prednosti posameznim podjetjem ali proizvodnji posameznega blaga, nezdružljiva s skupnim trgovom, če prizadene trgovino med državami članicami“.
- 110 Da bi bila pomoč opredeljena kot državna pomoč, ki je nezdružljiva s skupnim trgovom, je treba, da so izpolnjeni vsi pogoji iz navedene določbe (sodbe Sodišča z dne 21. marca 1990 v zadevi Belgija proti Komisiji, t. i. „Tubemeuse“, C-142/87, Recueil, str. I-959, točka 25; z dne 16. maja 2002 v zadevi Francija proti Komisiji, C-482/99, Recueil, str. I-4397, točka 68, in z dne 24. julija 2003 v zadevi Altmark Trans in Regierungspräsidium Magdeburg, C-280/00, Recueil, str. I-7747, točka 74). Iz člena 87(1) ES izhaja, da so ti pogoji naslednji. Prvič, iti mora za ukrep države ali ukrep, ki se financira iz državnih sredstev. Drugič, ta ukrep mora biti tak, da lahko vpliva na trgovino med državami članicami. Tretjič, upravičencu mora dati ugodnost z dajanjem prednosti posameznim podjetjem ali proizvodnji posameznega blaga. Četrto, biti mora tak, da izkrivlja ali bi lahko izkrivljala konkurenco.
- 111 Treba je tudi opozoriti, da iz ustaljene sodne prakse izhaja, da mora biti v obrazložitvi posamične odločbe, ki posega v položaj, jasno in nedvoumno podano sklepanje institucije, ki je akt izdala, tako da se zainteresirane stranke lahko seznani z utemeljitvami sprejetega ukrepa in lahko pristojno sodišče opravi nadzor (sodba Sodišča z dne 2. aprila 1998 v zadevi Komisija proti Sytraval in Brink's France, C-367/95 P, Recueil, str. I-1719, točka 63).
- 112 Pri presoji nezdružljivosti pomoči se izpodbijana odločba omejuje na navedbo, da je pomoč, dodeljena za ladjo *Le Levant*, treba presoditi glede na člen 4(7) sedme direktive, „ker gre za pomoč za ladjedelništvo, ki je bila leta 1996 dodeljena kot

razvojna pomoč v okviru programa pomoči (Loi Pons), ki je bil odobren leta 1992“ (uvodna izjava 16). Iz odločbe izhaja, da čeprav pomoč izpolnjuje merila za razvojno pomoč, ki jih je opredelila OECD in so bila navedena v dopisu z dne 3. januarja 1989, ki ga je Komisija naslovila na države članice (uvodne izjave 18, 19 in 21), pa kljub temu ne vsebuje pravega „razvojnega“ elementa (uvodne izjave 20 in od 22 do 33). Zato je v izpodbijani odločbi pomoč razglašena za nezdružljivo s skupnim trgom.

113 Vendar v izpodbijani odločbi ni bilo obravnavano, kako so v tem primeru izpolnjeni pogoji iz člena 87(1) ES, da bi se ugotovilo, da pomoč ni združljiva s skupnim trgom.

114 Sodišče prve stopnje opozarja, da je izpolnitev pogojev, ki jih določa člen 87(1) ES, nujno potrebna za to, da je državna pomoč nezdružljiva s skupnim trgom. Če je zadevna pomoč združljiva s skupnim trgom, ker niso izpolnjeni pogoji iz člena 87(1) ES, se namreč sedma direktiva – sprejeta na podlagi člena 87(3)(e) ES – ne uporablja, saj navedena direktiva nujno predpostavlja, da je zadevna pomoč nezdružljiva s skupnim trgom na podlagi člena 87(1) ES.

115 V zvezi s tem, prvič, kar zadeva pogoj, povezan z vplivom na trgovino med državami članicami, naveden v členu 87(1) ES, iz izpodbijane odločbe izhaja, da se zadevna pomoč nanaša na uporabo ladje v Saint-Pierru in Miquelonu (naslov in uvodna izjava 5).

116 Vendar je treba opozoriti, da je otočje Saint-Pierre in Miquelon francoska ozemeljska skupnost v severnem Atlantiku ob obalah Nove Fundlandije. Gre za eno od „čezmorskih držav in ozemelj“ (ČDO), ki ni del ozemlja Skupnosti.

- 117 Ker v zvezi s tem ni nikakršnih pojasnil, iz izpodbijane odločbe ni mogoče razbrati, kako bi lahko pomoč, dodeljena v okviru posla *Le Levant*, vplivala na trgovino med državami članicami v skladu s pogoji iz člena 87(1) ES.
- 118 Drugič, kar zadeva pogoj, povezan z opredelitvijo ugodnosti, dodeljene prejemniku za pomoč, in dejstvo, da daje prednost posameznim podjetjem ali proizvodnji posameznega blaga, iz izpodbijane odločbe izhaja, da so imeli učinki pomoči na konkurenco, čeprav so bili neposredni prejemniki pomoči zasebni vlagatelji, zvezo z dejstvom, da lahko družba CIL uporablja ladjo pod ugodnimi pogoji tudi zunaj Saint-Pierra in Miquelona (člen 1 in uvodna izjava 5).
- 119 Kljub temu pa se zato, ker ladjedelnica ni neposredno prejela pomoči (uvodna izjava 37), ker zasebni vlagatelji v izpodbijani odločbi niso opredeljeni kot lastniki ladje, ki je bila nato oddana v najem družbi CIL (uvodna izjava 5), in ker družba CIL, ki navedeno ladjo uporablja pod ugodnimi pogoji, v tej fazi ni prejemnica pomoči in se zato ne more šteti za odgovorno za njeno vračilo (uvodna izjava 40), zastavlja vprašanje, kako v takih okoliščinah dejstvo, da so navedeni vlagatelji gradnjo ladje financirali zaradi davčnih olajšav, zanje pomeni ugodnost, ki lahko daje prednost posameznim podjetjem ali proizvodnji posameznega blaga.
- 120 Ker v izpodbijani odločbi ni obravnavano, kako bi dejstvo, da so bili zasebni vlagatelji deležni davčne ugodnosti, pomenilo konkurenčno prednost v smislu člena 87(1) ES, čeprav je bila navedena konkurenčna prednost v izpodbijani odločbi pripisana družbi CIL, iz nje ni mogoče razbrati, zakaj zadevna pomoč pomeni prednost za zasebne vlagatelje.
- 121 V izpodbijani odločbi tudi ni nikakršnih pojasnil, iz katerih bi bilo mogoče razbrati, kako bi dejstvo, da zasebni vlagatelji ladjo oddajo v najem družbi CIL, lahko pomenilo, da se morebitna konkurenčna prednost z zasebnih vlagateljev prenese na uporabnika ladje.

- 122 Poleg tega je treba pri tem vprašanju opozoriti, da se izpodbijana odločba oddaljuje od rešitve, ki jo je Komisija sprejela v odločbi Renaissance. V navedeni zadevi je Komisija za združljivo s skupnim trgom razglasila pomoč, ki jo je Francija na podlagi Loi Pons dodelila v obliki davčnih ugodnosti, podeljenih za gradnjo dveh potniških ladij, ki bi ju Renaissance Finacial uporabljal v Francoski Polineziji. Finančna konstrukcija je bila podobna tej v obravnavani zadevi, ker je prav tako predvidevala, da lastništvo nad ladjama pridobijo zasebni vlagatelji, ki so ladji nato oddali v najem družbi Renaissance Finacial, da bi ju lahko ta pet let uporabljala v Francoski Polineziji. Vendar je Komisija v odločbi Renaissance menila, da se je ugodnost pomoči z zasebnih vlagateljev prenesla na uporabnika ladje, ki je bil njen dejanski prejemnik, in sicer zato, ker je upravljavec ladji najel in se obvezal, da ju bo po obdobju petih let odkupil.
- 123 Tretjič, v zvezi s pogojem, ki se nanaša na izkrivljanje ali morebitno izkrivljanje konkurence, je treba ugotoviti – kot je Komisija priznala na obravnavi –, da izpodbijana odločba ne vsebuje navedb, na podlagi katerih bi lahko ugotovili, kako in na katerem trgu pomoč vpliva ali bi lahko vplivala na konkurenco.
- 124 Dejstvo, da te analize ni, je še toliko bolj očitno, ker je v odgovor na pripombe, ki so jih francoski organi 14. junija 2000 predložili Komisiji in v katerih navajajo, da je Saint-Pierre in Miquelon imel koristi od poslovnega vpliva ladje *Le Levant*, saj je več pomorskih družb izjavilo, da nameravajo na tem otočju imeti postanek, v uvodni izjavi 31 izpodbijane odločbe navedeno, da pri presoji združljivosti pomoči s skupnim trgom ni treba nujno upoštevati navedenih pripomb, ker se taka trditev ni kvantificirala ter se verjetno niti ni mogla in se ni neposredno nanašala na „razvojni“ element posla *Le Levant*. S tem je Komisija zavrnila preučitev podatkov, ki se nanašajo na morebitni trg križarjenj na otočju ali drugod, na katerem bi lahko prišlo do izkrivljanja konkurence.

- 125 Zato iz izpodbijane odločbe ni mogoče razbrati, kako naj bi pomoč, obravnavana v tem primeru, izpolnjevala tri od štirih pogojev iz člena 87(1) ES za ugotovitev, da navedena pomoč ni združljiva s skupnim trgom.
- 126 Poleg tega je treba poudariti, da je bila pomoč dovoljena na podlagi davčne ureditve – Loi Pons –, ki dovoljuje davčne olajšave za naložbe v čezmorske departmaje in ozemlja, in da je Komisija to ureditev odobrila leta 1992 (uvodni izjavi 5 in 16).
- 127 V sporočilu za javnost, ki ga je v zvezi z Loi Pons 23. decembra 1992 objavila Komisija, je bilo navedeno, da je njena presoja temeljila „na socialno-ekonomskem položaju francoskih čezmorskih departmajev, ki upravičuje, da so še naprej uvrščena med območja, za katera se lahko uporabi odstopanje, predvideno v členu 92(3)(a) Pogodbe ES [postal člen 87(3)(a) ES]“. Navedeno odstopanje se nanaša na primere pomoči za pospeševanje gospodarskega razvoja območij, kjer je življenjska raven izjemno nizka ali kjer je podzaposlenost velika.
- 128 Iz izpodbijane odločbe torej tudi ni mogoče razbrati, zakaj se za zadevno pomoč ne more uporabljati predhodno sprejeta odločba Komisije o nenasprotovanju davčnim ukrepom, ki jih predvideva Loi Pons, zlasti glede produktivnih naložb v turizmu v Saint-Pierru in Miquelonu.
- 129 Poleg tega je treba poudariti, da prejšnja praksa Komisije kaže, da je v drugih odločbah o pomoči za ladjedelništvo preučila, ali so bili izpolnjeni pogoji iz člena 87(1) ES (odločba Cosco; Odločba Komisije 1999/657/ES z dne 3. marca 1999 o pomoči, ki jo je Nemčija dodelila kot razvojno pomoč Indoneziji za gradnjo dveh

plavajočih bagrov, ki ju bo izdelalo podjetje Volkswerft Stralsund, in njuno prodajo podjetju Pengerukan (Rukindo) (UL L 259, str. 19), in Odločba Komisije 1999/675/ES z dne 8. julija 1999 v zvezi z državno pomočjo, ki jo je Zvezna republika Nemčija dodelila družbi Kvaener Warnow Werft GmbH (UL L 274, str. 23)).

- ¹³⁰ Predvsem v odločbi Cosco je Komisija preučila pomoč ne samo z vidika člena 4(7) sedme direktive, ampak tudi na podlagi člena 87(1) ES. V navedeni zadevi je bila zadevna pomoč razvojna pomoč, ki jo je nemška vlada nameravala dodeliti Ljudski republiki Kitajski v obliki posojila za financiranje kontejnerskih ladij. Te ladje naj bi uporabljal Cosco, družba v lasti države in s sedežem v Peking. Te ladje naj bi bile zgrajene v Nemčiji v nemških ladjedelnicah. V tem primeru je Komisija v odločbi Cosco presodila, da zadevna pomoč izkrivlja oziroma bi lahko izkrivljala konkurenco na skupnem trgu in vpliva na trgovino med državami članicami na področju ladjedelništva in v pomorskem prometu, in sicer v obsegu, ki je v nasprotju s skupnim interesom v smislu člena 87(1) ES.

- ¹³¹ Iz zgoraj navedenega izhaja, da izpodbijana odločba vsebuje napako v obrazložitvi, tako da Sodišče prve stopnje ne more opraviti nadzora.

- ¹³² Zato je tudi deveti tožbeni razlog utemeljen, tako da je treba izpodbijano odločbo razglasiti za nično, saj je Komisija kršila obveznost obrazložitve, ki ji jo nalaga člen 253 ES, ne da bi bilo treba preučiti druge očitke in tožbene razloge, ki jih navajajo tožeče stranke.

Možnost, da bi se tožeče stranke in Komisija sklicevale na nekatere dokumente, priložene k tožbi

— Trditve strank

- ¹³³ Komisija navaja, da se tožeče stranke pred Sodiščem prve stopnje ne morejo sklicevati na elemente, ki niso bili pretreseni v upravnem postopku (Sodba Sodišča prve stopnje z dne 6. oktobra 1999 v zadevi Kneissl Dachstein proti Komisiji, T-110/97, Recueil, str. II-2881, točka 102), pri čemer poudarja, da se o vprašanju sodelovanja tožečih strank v navedenem postopku razpravlja v okviru vsebine spora. Ti elementi naj bi bili odveč, kadar ponavljajo dejstva, navedena v dokumentih, ki so bili pretreseni v upravnem postopku, in nedopustni, kadar zadevajo dejstva, ki niso bila del upravnega postopka. Zaradi slednjega razloga naj se tožeča stranka v okviru sodnega postopka ne bi smela sklicevati na naslednje dokumente: zahtevek za odobritev posla *Le Levant*, ki sta ga banka in družba CIL predložili 19. avgusta 1996, odločbo o odobritvi posla, ki jo je 26. novembra 1996 izdal Ministère du budget français (francosko ministrstvo za proračun), pripombo in obvestilo francoske komisije za vrednostne papirje z dne 3. decembra 1996, Memorandum o soglasju z dne 9. decembra 1996 med banko in družbo CIL, pooblastilo družbe CIL za upravljanje z ladjo, dogovore o prodaji in nakupu, sklenjene med banko in družbo CIL, ter dogovore o prodaji in nakupu, sklenjene med družbami EURL in banko.
- ¹³⁴ Vseeno Komisija trdi, da se lahko opre na navedene dokumente, da bi dokazala neutemeljenost trditve iz tožbe, in da je Sodišče prve stopnje pooblaščen za to, da jih upošteva.
- ¹³⁵ Tožeče stranke navajajo, da sklepanje Komisije izhaja iz predpostavke, da upravni postopek poteka pregledno in nepristransko, kar pa v tej zadevi ne velja. Še več, dokumente, ki jih navaja Komisija, bi bilo nujno treba preučiti v okviru tožbe, ker so

povezani z razlogi za razglasitev ničnosti, ki so v njej navedeni. Poleg tega naj se navedeni dokumenti in trditve, ki iz njih izhajajo, ne bi nanašali na upravni postopek, ampak na posel *Le Levant*, ter naj bi omogočali ugotovitev metodoloških napak, ki jih je zagrešila Komisija.

— Presoja Sodišča prve stopnje

¹³⁶ V skladu z ustaljeno sodno prakso je treba v okviru ničnostne tožbe, vložene na podlagi člena 230 ES, zakonitost akta Skupnosti presojati glede na dejstva, ki so obstajala na datum sprejetja akta. Predvsem je treba presojo Komisije preučiti izključno glede na podatke, ki jih je ta imela na voljo v tistem trenutku (zgoraj navedena sodba z dne 3. oktobra 2002 v zadevi Francija proti Komisiji, točka 34; sodbe Sodišča prve stopnje z dne 25. junija 1998 v zadevi British Airways in drugi proti Komisiji, T-371/94 in T-394/94, Recueil, str. II-2405, točka 81; zgoraj navedena sodba Kneissl Dachstein proti Komisiji, točka 47, in z dne 11. maja 2005 v zadevi Saxonia Edelmetalle proti Komisiji, T-111/01 in T-133/01, ZOdl., str. II-1579, točka 67).

¹³⁷ V tem primeru se nič več ne poraja vprašanje uporabe spornih dokumentov, saj je Sodišče prve stopnje odločilo, da se izpodbijana odločba zaradi kršitev postopka in pomanjkljive obrazložitve razglasi za nično.

¹³⁸ V vsakem primeru pa je Sodišče prve stopnje v okviru drugega tožbenega razloga razsodilo, da je Komisija kršila svoje obveznosti in ni sprejela potrebnih ukrepov, da bi tožeče stranke lahko predložile svoje pripombe v okviru formalnega postopka preiskave, predvidenega v členu 88(2) ES.

139 Zato so se v okviru sodnega postopka tožeče stranke v utemeljitev svojega predloga za razglasitev ničnosti izpodbijane odločbe lahko sklicevale na sporne dokumente, Komisija pa je lahko te trditve izpodbijala. Vendar bi lahko Sodišče prve stopnje navedene dokumente v vsakem primeru presojalo izključno v mejah svojih pooblastil. Če namreč ti dokumenti vsebujejo dejstva, ki bi lahko nasprotovala dejstvu, ki jih je imela Komisija na voljo v okviru upravnega postopka in na podlagi katerih je sprejela izpodbijano odločbo, Sodišče prve stopnje ne more namesto Komisije presojati morebitnih gospodarskih ali pravnih posledic navedenih dejstev za njeno analizo. Komisija v svojih vlogah upravičeno zatrjuje (odgovor na tožbo, točka 110), da bi Sodišče prve stopnje, če bi se spustilo v kaj takega, izvedlo svojo analizo in na podlagi novih zatrjevanih dejstev prišlo do lastnih sklepov, namesto da bi presojalo zakonitost izpodbijane odločbe. To pa ni naloga Sodišča prve stopnje. Ker namreč sodišče Skupnosti s svojo presojo dejstev, zlasti z gospodarskega vidika, ne sme nadomestiti presoje avtorja odločbe (Sodba Sodišča z dne 15. junija 1993 v zadevi Matra proti Komisiji, C-225/91, Recueil, str. I-3203, točka 23, in Sodba Sodišča prve stopnje z dne 15. junija 2000 v zadevi Alzetta in drugi proti Komisiji, T-298/97, T-312/97, T-313/97, T-315/97, od T-600/97 do T-607/97, T-1/98, od T-3/98 do T-6/98 in T-23/98, Recueil, str. II-2319, točka 130), *a fortiori* ne sme opraviti nove presoje na podlagi dejstev, ki niso bila pretesena v upravnem postopku pred Komisijo.

Stroški

140 V skladu s členom 87(2) Poslovnika Sodišča prve stopnje se neuspeli stranki naloži plačilo stroškov, če so bili ti priglašeni. Komisija s svojimi predlogi ni uspela, zato se ji naloži plačilo lastnih stroškov in stroškov, ki so jih priglasile tožeče stranke, vključno s stroški postopka za izdajo začasnih odredbe.

Iz teh razlogov je

SODIŠČE PRVE STOPNJE (prvi razširjeni senat)

razsodilo:

- 1. Odločba Komisije 2001/882/ES z dne 25. junija 2001 o državni pomoči Francije v obliki razvojne pomoči za potniško ladjo *Le Levant*, ki jo je za uporabo v Saint-Pierru in Miquelonu zgradil Alstom Leroux Naval, se razglasi za nično.**
- 2. Komisija nosi svoje stroške in stroške, ki so jih priglasile tožeče stranke, vključno s stroški postopka za izdajo začasne odredbe.**

Vesterdorf

Cooke

García-Valdecasas

Labucka

Trstenjak

Razglašeno na javni obravnavi v Luxembourg, 22. februarja 2006.

Sodni tajnik

Predsednik

E. Coulon

B. Vesterdorf

Kazalo

Pravni okvir	II - 273
„Loi Pons“ in odločba Komisije o nenasprotovanju na podlagi členov 87 in 88 ES ...	II - 273
Direktiva Sveta 90/684/EGS o pomoči ladjedelništvu	II - 274
Določbe v zvezi z upravnim postopkom	II - 275
Dejansko stanje in postopki pred Sodiščem	II - 277
Opis posla Le Levant	II - 277
Upravni postopek	II - 278
Izpodbijana odločba	II - 280
Sodni postopki	II - 282
Predlogi strank	II - 286
Pravno stanje	II - 287
Dopustnost tožbe glede nekaterih tožečih strank	II - 287
1. Pooblastila nekaterih družb EURL	II - 287
— Trditve strank	II - 287
— Presoja Sodišča prve stopnje	II - 288
2. Pooblastila, ki so jih fizične osebe dale v svojem imenu	II - 289
— Trditve strank	II - 289
— Presoja Sodišča prve stopnje	II - 290
Temelj	II - 291
1. Drugi tožbeni razlog	II - 292
— Trditve strank	II - 292
— Presoja Sodišča prve stopnje	II - 295
	II - 317

2. Tretji tožbeni razlog: kršitev člena 87(1) ES in deveti tožbeni razlog: kršitev obveznosti obrazložitve	II - 302
— Trditve strank	II - 302
— Presoja Sodišča prve stopnje	II - 307
Možnost, da bi se tožeče stranke in Komisija sklicevale na nekatere dokumente, priložene k tožbi	II - 313
— Trditve strank	II - 313
— Presoja Sodišča prve stopnje	II - 314
Stroški	II - 315